

Betænkning

over forslag til lov om ændringer i lov om folketingets ombudsmand.

(Afgivet af udvalget den 27. april 1961.)

Udvalget har behandlet lovforslaget i 7 møder og ført forhandlinger med folketingets ombudsmand, ligesom repræsentanter for de kommunale organisationer og for Københavns og Frederiksberg kommuner i et møde har haft lejlighed til at gøre rede for deres synspunkter vedrørende lovforslaget. Der er endvidere fra de kommunale repræsentanter modtaget to skriftlige henvendelser, der findes aftrykt som bilag 1 og 2.

Som det allerede fremgik af betænkningen fra justitsministeriets udvalg af 22. januar 1960, næres der fra kommunal side visse betænkeligheder ved den foreslåede udvidelse af ombudsmandens kompetence, hvad der også både mundtligt og skriftligt blev givet udtryk for over for folketingsudvalget.

I udvalget har man bestræbt sig for at få grundlaget for disse betænkeligheder begrænset mest muligt, uden at de fordele, der skulle opnås ved nyordningen, derved afsvækkedes. Udvalget stiller med henblik herpå *ændringsforslag nr. 1*, hvorved ombudsmandens adgang til af egen drift at optage en kommunal sag til undersøgelse indsnævres noget.

Under de forhandlinger, der er ført med ombudsmanden, har man endvidere været enig om, at det må betragtes som en forudsætning, at den udvidede kompetence kun udøves til kritik af forhold, hvis betydning rækker videre end rene småfejl i den kommunale administration, jfr. bilag 3.

Vedrørende nyordningens ikrafttræden stiller udvalget *ændringsforslag nr. 2* om, at loven først skal have gyldighed fra 1. april

1962, og at klager over den kommunale forvaltning alene skal kunne indgives vedrørende forhold, der ligger efter dette tidspunkt.

Man opnår herved, at der bliver god tid til forberedelsen af lovens praktiske gennemførelse, herunder også til den ajourføring af ombudsmandens instruks, som lovændringen vil nødvendiggøre. Endvidere medfører udskydelsen, at de nye regler først kommer til at gælde, efter at der har været afholdt nyvalg til de kommunale råd.

Ombudsmanden havde i skrivelse til udvalget foreslået, at ikrafttrædelsestidspunktet blev fastsat til 1. oktober 1961, jfr. bilag 4. Ombudsmanden har imidlertid intet haft at indvende mod den af udvalget foreslåede udskydelse.

Idet man henstiller til justitsministeren, at ombudsmandsloven efter stadfæstelsen af forslaget til nærværende lov optrykkes i ajourført stand, skal *udvalget* herefter indstille lovforslaget til *vedtagelse* med de nævnte ændringsforslag.

Ændringsforslag.

Af *udvalget*, tiltrådt af *justitsministeren*:

1) I punkt 4, sidste stykke, næstsidste linje, udgår ordene „eller administrative“.

2) Som ny paragraf indføres:

„Denne lov træder i kraft den 1. april 1962. Klager over den kommunale forvaltning kan alene indgives vedrørende forhold, der ligger efter dette tidspunkt.“

K. B. Andersen.	Vagn Bro.	Erik Eriksen.	Per Hækkerup.	Frode Jakobsen.
Asger Jensen.	Kirkegaard, næstformand.	Peter Larsen.	Waldemar Laursen.	
K. Axel Nielsen.	Ninn-Hansen.	Gustav Pedersen, formand.	Helga Pedersen.	
Edel Saunte.	Astrid Skjoldbo.	Storgaard.	Poul Sørensen.	

Bilag 1.

FREDERIKSBERG KOMMUNE

København, den 15. marts 1961.

Notat vedrørende ombudsmanden og den kommunale forvaltning.

Uanset hvilken stilling man har til spørgsmålet om, hvorvidt ombudsmandens virksomhed bør udvides til at omfatte den kommunale forvaltning, må man pege på, at det foreliggende forslag lider af den væsentlige mangel, at et af hovedkriterierne for, om en sag kan indbringes for ombudsmanden, ikke er anvendeligt, fordi det vil bevirke, at afgørelser i ensartede sager snart vil kunne bringes for ombudsmanden, snart ikke. Det foreslås nemlig, at den samlede kommunalbestyrelses virksomhed ikke er undergivet ombudsmanden. Kriteriet er altså ikke, hvad der *skal* afgøres af kommunalbestyrelsen, men hvad der faktisk *er* afgjort af kommunalbestyrelsen. Dette betyder, at en afgørelse, der i en kommune er truffet af et stående udvalg i henhold til kommunalbestyrelsens bemyndigelse, vil kunne indbringes for ombudsmanden, medens en tilsvarende afgørelse truffet af selve kommunalbestyrelsen ikke vil kunne bringes for ombudsmanden.

I bemærkningerne til denne bestemmelse udtales det, at den i hovedsagen svarer til ordningen i Sverige. Heroverfor må anføres, at sontringen i Sverige mellem beslutende organer og de udøvende organer er langt klarere og i de fleste tilfælde lovbestemt, jfr. således kommunallag af 18. december 1953 kap. 2 om kommunernes fullmægtige kontra kap. 3 om kommunernes styrelse og andre nævn, i modsætning til den danske ordning, der — bortset fra visse særtilfælde som f. eks. det sociale udvalg og børneværnsudvalget — kun giver en *mulighed* for at lade udvalg eller enkeltpersoner varetage dele af den kommunale virksomhed. Sådan bemyndigelse for et stående udvalg behøver ikke at være og er normalt ikke begrænset til udøvende for-

valtning. Bemyndigelsen kan og vil normalt netop omfatte bemyndigelse til at træffe beslutninger på kommunalbestyrelsens vegne, og det kan meget vel være i sager, der er genstand for rekurs til statsmyndighed. Om en sådan sag er afgjort af „den store“ eller „den lille“ kommunalbestyrelse, bør ikke kunne være kriterium for, om sagen kan indbringes for ombudsmanden. Ellers vil der heri ligge spiren til undergravelse af den foreslåede kompromisløsning, fordi lige tilfælde bliver stillet forskelligt.

Dette spørgsmål kan ikke løses ved, at man udvider undtagelsen til også at omfatte de af magistraten og de stående udvalg i henhold til bemyndigelse i styrelsesvedtægten truffne afgørelser; man vil derved havne i, at der praktisk talt tilbage under ombudsmandens tilsyn kun bliver de kommunale tjenestemænd og måske i et vist omfang borgmesteren, hvem der er tillagt en særlig udøvende, men ikke beslutende myndighed; men som det så rigtigt er påvist af de kommunale organisationer i den af dem afgivne erklæring, er denne fremgangsmåde af mange grunde ikke brugbar.

Man kan ikke se anden løsning på dette problem end at finde et andet kriterium for, hvilke sager der hører under ombudsmanden, end om sagerne er behandlet af den samlede kommunalbestyrelse, og man vil for sit vedkommende finde, at det afgørende kriterium må være, om det er en sag, hvor der er hjemmel for rekurs til statsmyndighed. Sådanne sager skal da kunne indbringes for ombudsmanden, selv om beslutningen i sagen er truffet af den samlede kommunalbestyrelse, men dog først når den højere myndighed har truffet afgørelse i sagen og normalt kun efter klage fra ved-

kommende interesserede borger til ombudsmanden. Der ses ikke at være tilstrækkelig begrundelse for, at ombudsmanden skal kunne gribe ind i en sag — heller ikke på eget initiativ — hvis afgørelse den pågældende borger ikke har fundet anledning til at appellere. Det synes at være en unødvendig analogi fra forholdene i statstjenesten, hvor staten har en egen interesse i en videregående kontrol med statsforvaltningen.

Derimod vil der nok være anledning til at give ombudsmanden lov til, når han på eget initiativ optager en sag inden for statsforvaltningen, der har været behandlet også i en kommune, at inddrage også den kommunale side af sagen. Man kunne også rejse det spørgsmål, om ombudsmanden efter indgivet klage skulle kunne optage en sag, i hvilken det for pågældende borger har været umuligt at få svar fra kommunen inden for en rimelig tid. Man mener dog, at dette tilfælde vil være så upraktisk, at der ikke er grund til at lovgive for det. En klage til borgmesteren eller til kommunalbestyrelsen eller en omtale i pressen vil — kan man roligt gå ud fra — i alle sådanne tilfælde give resultat.

Sager, der ikke er undergivet rekurs til højere statsmyndighed, og som altså endeligt henhører under det kommunale selvstyre, bør ombudsmanden ej heller kunne optage på eget initiativ. Det synes direkte i strid med ideen om det kommunale selvstyre; det gør det, som det nærmere nedenfor skal blive påvist, særlig vanskeligt at forene en ordning med, at folketingets ombudsmand skal beskæftige sig med kommunernes forvaltning, med grundlovens bestemmelser, og det er upåkrævet på grund af den beskyttelse, der ligger i, at også den kommunale forvaltning i sin virksomhed er undergivet kontrol af de administrative domstole, hvis de overskrider øvrighedsmyndighedens grænser.

Ex tuto bemærkes i denne forbindelse, at man ved rekursadgang forstår de rekurstilfælde, hvortil hjemmel haves i speciallovgivningen, og ikke reglen i købstadkommunallovens § 14 om statens adgang til at sætte ulovlige beslutninger ud af kraft. Hvis nemlig § 14 i købstadkommunalloven opfattes som en rekursregel, ville resultatet blive, at praktisk talt alle legalitetsspørgs-

mål ville falde ind under ombudsmandens kompetence på grund af den blot teoretiske mulighed for en ministeriel annullation efter nævnte § 14. Dette bør formentlig fastslås på en eller anden måde.

I bemærkningerne til § 6, stk. 2 (svarende til lovforslagets § 6, stk. 3), har det pågældende udvalg udtalt, at ombudsmanden vil kunne optage en til ham indgivet klage over *sagsbehandlingen*, herunder en over for klageren udvist optræden, op til undersøgelse, uanset om der er indgivet nogen klage til vedkommende rekursmyndighed og, hvis sådan klage er indgivet, uden at afvente rekursmyndighedens behandling af klagen. Man finder det ikke rigtigt at indføre en sådan tilstand. Det kan ikke være rigtigt at bruge ombudsmanden til som en slags erindingsinstitut at føre kontrol med den hurtighed eller langsomhed, hvormed en sag behandles i en kommune. Statsmyndighederne kan i dag ikke — hvis ikke direkte, med hjemmel i lovgivningen fastsætte forskrifter er tilsidesat — sætte sig til doms over kommunernes sagsbehandling. De kan i visse tilfælde ændre de af kommunerne truffene afgørelser, de kan anvende købstadkommunallovens § 14, hvis en kommune tilsidesætter en den efter loven påhvilende pligt til at gøre eller undlade noget; men hvor der ikke er tale om undladelse af opfyldelse af lovlig pligt, kan statsmyndighederne ikke kritisere kommunernes form for administration, i hvert fald ikke med retligt grundlag eller nogen virkning. Og som foran nævnt kan man ikke se, at der er trang til at hjemle ombudsmanden ret til at beskæftige sig med kommunernes sagsbehandling i sager, der i øvrigt ikke kan optages af ombudsmanden.

I ombudsmandens instruks kan han, for så vidt angår statsforvaltningen, beskæftige sig med, om nogen i tjenesten træffer vilkårlige eller urimelige afgørelser. Dette betyder, at han også kan beskæftige sig med, om det i en sag udøvede skøn er rigtigt, er rimeligt; men man har forstået, at det ikke er meningen, at ombudsmanden i almindelighed skal kunne prøve de af de folkevalgte kommunalbestyrelser udøvede skøn. Der henvises herom til professor Hurwitz' egen udtalelse i festskriftet til Poul Andersen 1958 pag. 213 om, at der ikke skal kunne ske en underkendelse af

et af den kommunale myndighed udøvet skøn inden for rammerne af, hvad der kan være sagligt forsvarligt. I Sverige er kommunerne underlagt ombudsmanden, men denne har fået ret strenge instruksur om ikke at gå videre end højest fornuddent, og bl. a. udtales det i hans instruks, at det skal ske med iagttagelse af, at den kommunale virksomhed ikke unødigt hæmmes, og i den til grund for den svenske lov liggende betænkning var udtalt, at det ikke var meningen, at justitieombudsmanden skulle indgå i prøvelse af skønsspørgsmål.

Regler herom hører formentlig bedst hjemme i ombudsmandens instruks, men det bør være en forudsætning ved lovtorslagets eventuelle vedtagelse, at det i ombudsmandens instruks fastsættes, at hans tilsyn med kommunernes virksomhed skal udøves under iagttagelse af, at den kommunale virksomhed ikke unødigt hæmmes, at ombudsmanden ikke skal foretage prøvelse af skønsspørgsmål, men at hans opgave er at prøve lovligheden af kommunernes forvaltning, herunder prøvelse af, om der har foreligget magtfordrejning eller grov tilsidesættelse af princippet om, at borgerne har krav på ligelig behandling også ved de af de administrative myndigheder truffne beslutninger.

Om forholdet til grundloven skal følgende bemærkninger fremsættes:

Uanset professor Hurwitz' argumentation for, at det trods ordlydsbegrænsningen i grundlovens § 55 af ombudsmandens kompetence til statens civile og militære forvaltning, hvilken begrænsning var tilsigtet af grundlovens givere (forfatningskommissionen), skulle være grundlovmæssigt ved en almindelig lov at udvide kompetencen til kommunerne (som noget i grundloven uomtalt), bør man have opmærksomheden henvendt på, at § 55 står i grundlovens kap. V, der handler om folketingets forskellige beføjelser, medens det kommunale selvstyre under statens tilsyn er institueret i § 81, der hører hjemme i kap. VIII om frihedsrettighederne.

Der er næppe meget, der taler for, at lovgivningsmagten bør kunne udvide folketingets beføjelser ud over de i kap. V afstukne rammer på bekostning af en af de traditionelle frihedsrettigheder med dennes historisk givne indhold (statens tilsyn = ministeriets tilsyn). Denne betragtning er

måske ingen afgørende hindring for indførelse af et ombudsmandstilsyn i de tilfælde, hvor der er egentlig rekurs til en statsmyndighed, fordi man kan sige, at i disse tilfælde drejer det sig måske ikke om noget egentligt direkte kommunalt selvstyre, men snarere om en slags delegation af en statsopgave til et lokalt organ, om end dette ikke er udnevnt af staten, men folkevalgt.

Derimod taler betragtningen stærkt imod, at folketingets ombudsmand på egen drift og kun under ansvar over for folketinget skulle kunne kritisere kommunalbestyrelsernes afgørelser og handlinger (lovudkastets § 6, stk. 3, og lovforslagets § 6, stk. 9). Det må erindres, at ombudsmanden er *folketingets* ombudsmand, hans beretning forelægges og drøftes i tinget og kan efter omstændighederne give anledning til et mistillidsvotum til en minister efter grundlovens § 15, men ministeren kan dog forsvare sig i tinget og kan, om han vil, forsvare i tinget kritiserede tjenestemænd under hans ministerium, som det også er sket ved flere lejligheder. Intet vil hindre tinget i, hvis kommunerne kommer under folketingets ombudsmand, også at trække kommunale sager fra beretningen frem til drøftelse og kritik, men en således drøftet og kritiseret borgmester eller kommunalbestyrelse vil ikke have mulighed for et lignende forsvar i tinget, og en kommunal tjenestemand er ikke dækket af nogen minister bortset fra tilfældig velvilje. Der synes at være en nærliggende fare for, at dette kan føre til brud på anerkendte retsetiske principper, og dette understøtter stærkt det foran fremhævede, at ombudsmanden ikke bør tillægges adgang til på eget initiativ at optage sager vedrørende kommunale forhold, og at hans virksomhed på kommunalforvaltningens område bør være begrænset til appellerede rekursager.

Sluttelig skal man fremsætte nogle bemærkninger til visse enkeltheder i lovforslag og udvalgsbetænkning.

a. Det udtales i bemærkningerne (udvalgsbetænkning p. 19), at en kommunalbestyrelses enkelte medlemmer ikke kan undergives kritik af ombudsmanden, for så vidt angår deres deltagelse i den samlede kommunalbestyrelses virksomhed. Lovteksten (udkastets og lovforslagets § 4, stk. 2), taler kun om den samlede kommunalbesty-

relses virksomhed. Der kan være tvivl om, hvorvidt borgmesterens virksomhed som leder af kommunalbestyrelsens møder kan indklages for ombudsmanden, f. eks. hvis et medlem af oppositionen ikke finder, at mødeledelsen har været tilfredsstillende. Dette sidste har formentlig ikke være tilsigtet. Det ville være højst uheldigt og undergravende for enhver borgmesterautoritet, om hans afgørelser som mødeleder kunne indbringes for ombudsmanden.

Spørgsmålet om formandens virksomhed som mødeleder kan meget vel blive aktuelt. Et spørgsmål af denne art har således været forelagt justitieombudsmanden i Sverige, idet dråtseldirektören i Umeå havde klaget over, at stadsfullmäktiges ordførende formentlig i strid med § 17, jfr. § 7, i den svenske kommunallov af 1953 havde nægtet ham ordet i et møde med den begrundelse, at han ikke havde ret til at ytre sig. Justitieombudsmanden kom nærmest på basis af den foreliggende kommunalforvaltningsretlige litteratur til det resultat, at stadsfullmäktiges ordførende var omfattet af tilsynsbeføjelsen, men afslog at behandle klagen på grund af begrænsningerne i den ovenfor omtalte instruks' § 9 (se JO's beretning 1959 pag. 369).

En afklaring her synes påkrævet og i selve lovtæksten, f. eks. ved en sålydende bestemmelse: „De enkelte medlemmers, herunder formandens, deltagelse i kommunalbestyrelsens forhandlinger og beslutninger kan ikke undergives kritik af ombudsmanden“.

b. Reglen i lovforslaget § 9 om, at ombudsmanden kan pålægge en kommunalbestyrelse at rejse disciplinærsag, kan virke noget ejendommelig. Beslutning om rejsning af disciplinærsag skal normalt træffes af kommunalbestyrelsen eller eventuelt af magistraten, altså ved en afstemning i disse forsamlinger. Det er lidt mærkeligt, at en ombuds-

mand kan pålægge et politisk selvstyrende organ at træffe afgørelser ved afstemning imod deres overbevisning, og det kan tænkes at forekomme, men man kan måske sige, at der efter ombudsmandens pålæg eksisterer en pligt for kommunalbestyrelsen, som der ikke skal stemmes om; den skal blot opfyldes. Værre er, at hele denne bestemmelse synes forkert, også for så vidt angår statstjenestemænd. Mon ikke disse regler er noget, der — altså urigtigt — er løbet med fra Sverige, hvor den enkelte tjenestemand jo i langt højere grad end vore tjenestemænd betragtes som selvstændig ansvarlig for tjenestens udøvelse under strafferetligt ansvar? Hvis tjenestemændene her handler for ministeren eller for kommunalbestyrelsen — og det antages jo — bør det være disse, der bør tage bestemmelsen om, hvorvidt der skal rejses *disciplinærsag* mod en tjenestemand.

Derimod kan der formentlig intet siges til, at ombudsmanden kan pålægge *anklagesmyndigheden* at rejse tiltale efter straffelovens bestemmelser om forbrydelser i offentlig tjeneste eller hverv, når grundlag herfor findes at foreligge, men § 9, stk. 2, bør udgå.

c. For så vidt man, uanset hvad der kan indvendes derimod, vil tillægge ombudsmanden en vis ret til også på det kommunale område at optage sager af egen drift, gøres opmærksom på, at den i udkastets § 6, stk. 3 (forslagets § 6, stk. 5), opstillede betingelse herfor — „for så vidt der er tale om krænkelse af væsentlige retlige eller administrative interesser“ — ikke synes af større betydning; navnlig er det ganske uklart, hvad „væsentlige administrative interesser“ kan begrunde. Skulle en sådan begrænsende tilføjelse have nogen betydning, burde den lyde på „krænkelse af afgørende retlige interesser“.

Bilag 2.

DEN DANSKE KØBSTADFORENING.

DE SAMV. SOGNERÅDSFORENINGER
I DANMARK.

BYMÆSSIGE KOMMUNER.

AMTSRÅDSFORENINGEN I DANMARK.

København, den 14. april 1961.

I tilknytning til de ved mødet den 15. marts 1961 i det ærede folketingsudvalg anførte betragtninger vedrørende det foreliggende forslag til lov om ændringer i lov om folketingets ombudsmand skal de kommunale organisationer tillade sig at fremsætte følgende yderligere bemærkninger.

I. Under hensyn til, at kommunalbestyrelsen består af folkevalgte, politisk ansvarlige medlemmer, har man i lovforslagets § 4, stk. 2, anset det for nødvendigt, at den samlede kommunalbestyrelses virksomhed undrages fra ombudsmandens kontrol. Derimod har man ikke hidtil fra kontrollen villet undtage den virksomhed, der udøves af de rene kommunale udvalg, uanset at disse udvalg på tilsvarende måde er valgt efter politiske retningslinjer, og uanset at de varetager vigtige opgaver inden for det kommunale selvstyre.

Som eksempel på, hvilke uheldige følger dette efter organisationernes formening vil kunne få for det kommunale selvstyre, skal nævnes følgende: Ifølge lov nr. 95 af 29. marts 1957 om bestyrelsen af de offentlige veje, ifølge lov nr. 246 af 10. juni 1960 om byggelov for købstæderne og landet og ifølge lov nr. 356 af 27. december 1958 om boligbyggeri kan de afgørelser, som kommunalbestyrelsen træffer i medfør af de nævnte love, i vidt omfang indbringes for vedkommende fagministerium. Sådanne afgørelser kan derfor efter forslaget indbringes for ombudsmanden, medmindre de er truffet direkte af den samlede kommunalbestyrelse. Det er imidlertid meget almindeligt og overordentlig praktisk, at en række

af disse kommunale afgørelser med hjemmel i den kommunale styrelsesvedtægt eller ved kommunalbestyrelsesbeslutning henlægges til afgørelse henholdsvis hos vejudvalget, udvalget vedrørende bygningstilsyn eller boligudvalget. I de tilfælde, hvor dette — ud fra rent praktiske hensyn — sker, vil de pågældende afgørelser efter formuleringen af lovforslagets § 4, stk. 2, blive omfattet af ombudsmandens kontrol.

Da det i alle tilfælde drejer sig om afgørelser truffet af kommunalbestyrelsen enten samlet eller af et af dens udvalg på dennes vegne, finder organisationerne, at den foretagne begrænsning af undtagelsesbestemmelsen til alene at omfatte den samlede kommunalbestyrelse ud fra de berettede hensyn, man ønsker at tilgodese, er irrationel. I den foreliggende form vil lovforslaget skabe forskellig retstilstand kommunerne imellem alt afhængig af, i hvilket omfang den enkelte kommune henlægger sådanne sagsområder til afgørelse i udvalg.

Det står efter organisationernes opfattelse klart, at en tilkendegivelse fra ombudsmanden indeholdende kritik af afgørelser truffet af sådanne rene kommunale udvalg, vil kunne betyde en direkte indblanding i de lokale politiske forhold og derfor være til skade for selvstyret.

Man skal derfor foreslå, at forslaget § 4, stk. 2, 2. pkt., affattes således:

„Kommunalbestyrelsens virksomhed, herunder den virksomhed, som udøves af de af kommunalbestyrelsen blandt dens medlemmer nedsatte udvalg, der handler på kommunalbestyrelsens vegne, er ikke undergivet ombudsmandens tilsyn“.

II. De kommunale organisationer finder, at forslaget § 6, stk. 3, tillægger ombudsmanden for stor myndighed, navnlig da det udelukkende beror på hans eget skøn, hvorvidt betingelserne for en ex officio indgriben må siges at være til stede. De beretigede hensyn, der har ført til den i forslaget § 4, stk. 2, indeholdte begrænsning i ombudsmandens indseende med den kommunale forvaltning, bør efter organisationernes formening medføre, at hans adgang til at gribe ind på egen hånd i hvert fald begrænses til kun at omfatte de områder, hvor han i øvrigt er kompetent. Det ville efter organisationernes formening ganske stride mod ideen i det kommunale selvstyre, hvis man her skaber et kontrolsystem med den politisk valgte forsamling, et kontrolsystem, som efter forslaget endda også skal omfatte områder, hvor lovgivningsmagten har henlagt den endelige kompetence af et forvaltningsområde til kommunalbestyrelsen ud fra den betragtning, at der ikke er behov for nogen klageinstans.

Da man imidlertid intet kan vide om, i hvilke situationer ombudsmanden kunne tænke sig at benytte denne adgang til indgriben på egen hånd, er det udelukket for organisationerne at fremkomme med konkrete eksempler på de uheldige følger, bestemmelsen vil kunne få, men man finder, at den almindelige usikkerhed over for bestemmelsens anvendelsesmuligheder må være tilstrækkelig argumentation for, at punkt 2 i § 6, stk. 3, udgår.

I øvrigt finder organisationerne at burde gøre opmærksom på, at forslaget § 6, stk. 2, indebærer, at ombudsmanden vil kunne tage sig af en klage over sagsbehandlingen i et kommunalt organ, uanset om der er klaget til vedkommende rekursmyndighed, og i bekræftende fald uden at afvente rekursmyndighedens behandling af klagen.

Ombudsmandens kompetence går altså her videre end den, der normalt tilkommer den statslige rekursmyndighed, idet denne normalt alene har kompetence til at stadfæste eller ændre den trufne afgørelse, hvorimod statsmyndigheden ikke direkte kan foretage en kritisk vurdering af sagsbehandlingen.

Dette kan virke uheldigt navnlig i tilfælde, hvor sagsbehandlingen foretages af de folkevalgte, hvilket er det almindelige i et stort antal kommuner og gælder ubetinget i de ca. 400 kommuner, hvor der ikke findes medhjælp. En kritik af en sagsbehandling foretaget af de folkevalgte vil ofte blive opfattet som en politisk kritik, i hvilken forbindelse organisationerne ønsker at pege på bestemmelsen i den borgerlige straffelovs §§ 156 og 157, hvor man netop har anset det for nødvendigt og rimeligt at lade hverv, hvis udførelse hviler på offentligt valg, falde uden for disse bestemmelseres gerningsindhold, der fastsætter straf for den, der virker i offentlig tjeneste eller hverv, når han nægter eller undlader at opfylde sine pligter.

På de kommunale organisationers vegne.

Godtfred Knudsen.

Woldhardt Madsen.

Folketingets udvalg vedrørende forslag til lov om ændringer i lov om folketingets ombudsmand.

Bilag 3.

FOLKETINGETS OMBUDSMAND

København, den 22. april 1961.

På dertil given anledning skal jeg bekræfte min i det ærede ombudsmandsudvalgs møde den 19. april 1961 fremsatte udtalelse, hvorefter det, såfremt ombudsmandens kompetence udvides til at omfatte den kommu-

nale forvaltning, må betragtes som en forudsætning for denne kompetence, at den kun udøves til kritik af forhold, hvis betydning rækker videre end rene småfejl i den kommunale administration.

Stephan Hurwitz.

Folketingets ombudsmandsudvalg.

Bilag 4.**FOLKETINGETS OMBUDSMAND**

København, den 22. april 1961.

I tilslutning til min skrivelse af dags dato til det ærede udvalg skal jeg tillade mig at henlede opmærksomheden på, at der ikke i det af justitsministeren fremsatte forslag til lov om ændring i loven om folketingets ombudsmand er anført nogen bestemmelse vedrørende lovens ikrafttræden.

Jeg skal derfor foreslå, at der i lovforlaget optages en bestemmelse angående dette forhold.

Af hensyn til den administrative forbedelse i forbindelse med udvidelsen af kompetencen vil det være hensigtsmæssigt, at lovens ikrafttræden fastsættes til 1. oktober 1961.

Jeg skal dernæst af hensyn til den kommunale forvaltning henstille, at det i loven udtrykkelig fastslås, at der ikke kan indgives klager over forhold, der ligger forud for lovens ikrafttræden.

Det foreslås derfor, at der ved udvalgets foranstaltning som et nyt punkt i lovforlaget indsættes følgende bestemmelse:

„Denne lov træder i kraft den 1. oktober 1961. Klager over den kommunale forvaltning kan alene indgives vedrørende forhold, der ligger efter dette tidspunkt.“

Stephan Hurwitz.

Folketingets ombudsmandsudvalg.
